

Світлана Король

канд. екон. наук, доцент

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна*

Наталія Гриців

магістрантка

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна*

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ДЕТЕРМІНАНТИ ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

У вимірі сьогодення страхування виступає одним із стратегічних орієнтирів економічного спрямування, що здатне не тільки акумулювати фінансові ресурси, але й перетворювати їх на інвестиції. Така його функціональна особливість сприяє стабільному розвитку економіки, формує довіру, визначає межі страхового захисту та окреслює зацікавленість з боку іноземних інвесторів. Це свідчить про те, що страховий ринок є однією з найбільш необхідних частин ринкової інфраструктури, і має тісний взаємозв'язок з ринком засобів виробництва, споживчих товарів, ринком капіталу, цінних паперів, праці та робочої сили тощо.

У розвинених країнах світу страхова діяльність набула значного розвитку і має можливість надати громадянам та юридичним особам надійну охорону їхніх інтересів від страхових ризиків, які можуть призвести до несприятливих наслідків. Страховий ринок, забезпечуючи конкуренцію між страховиками, дає можливість страхувальникам обирати найбільш надійні і вигідні умови страхування як для кожного окремого страхового випадку, так і в кожній окремій ситуації [1].

Водночас у сучасних економічних умовах в Україні галузь страхування протягом останніх років характеризується динамічним розвитком діяльності страхових компаній, що супроводжується зростанням їх кількості, розширенням напрямів страхової справи та значним збільшенням обсягів страхових операцій [2].

Аналітичні дані ринку страхових послуг [3] свідчать про те, що страховий ринок має певні недоліки, які потрібно усувати з метою його адаптації до світових стандартів. Серед основних недоліків необхідно виділити: зниження якості виконання обов'язків страховиків перед страхувальниками; недосконалу систему дистрибуції страхових послуг; неповне виконання умов, визначених договором страхування; зменшення довіри страхувальників до страховиків; зменшення кількості покупців страхових послуг; зменшення кількості укладених договорів страхування, тощо.

Загалом можна виділити декілька детермінант, що певною мірою знижують активність на ринку страхових послуг, а саме:

- нестабільність економіки;

- недосконалість законодавчої бази;
- недостатня капіталізація страхових компаній;
- вплив значних сум страхових премій за кордон через низький рівень капіталізації страхових організацій;
- недорозвиненість інфраструктури страхового ринку та довгострокового страхування;
- недосконалість правил страхування;
- низький рівень кваліфікації кадрів страхових компаній, довіри та платоспроможності населення;
- обмеженість привабливих для страховиків інвестиційних інструментів;
- розбалансування страхового ринку;
- недостатній розвиток регіональних страхових ринків, які мають помітні територіальні диспропорції;
- тиск влади на діяльність страхових компаній;
- низький рівень страхової культури та фінансової освіченості учасників страхового ринку;
- зволікання із упровадженням обов'язкового медичного, аграрного та пенсійного страхування за участю страховиків, тощо [4-6].

Виокремлені детермінанти страхового ринку України дають змогу визначити вектори його розвитку, зокрема:

- удосконалення нормативно-правової бази;
- створення конкурентного середовища;
- адаптація до цифрової трансформації;
- вдосконалення організаційної структури ринку;
- створення умов для розвитку інфраструктури страхового ринку;
- модернізація фінансових інструментів;
- створення єдиного реєстру страхових агентів;
- врахування тенденцій і особливостей розвитку страхових ринків розвинених країн;
- підвищення якості страхового захисту;
- диверсифікація страхових послуг;
- сприяння розвитку страхового посередництва;
- надання преференції страховим компаніям із 100% вітчизняним капіталом;
- забезпечення страхового ринку висококваліфікованими кадрами;
- адаптація до нових викликів, спричинених COVID-19 [4-6].

Очевидно, що будь-яка кризова ситуація чи подія впливає на діяльність страхових компаній та повинна бути врахована ними з метою формування позитивного фінансового результату та захисту населення країни. В 2020 році вагомим чинником, що вплинув на життя всіх країн, в т. ч. України, стала пандемія COVID-19 [7].

В сучасних умовах пандемії COVID-19, для страхового ринку України створені нові умови функціонування, які як спричиняють загрози, так і надають можливості. Українськими страховими компаніями розроблені нові програми

страхування, а саме: медичне страхування, яке передбачає фінансову підтримку у разі захворювання на COVID-19. З боку держави надається допомога Фонду соціального страхування через зростання рівня безробіття. Пропонуються шляхи створення спільних програм для страхування ризиків пандемії, шляхом утворення партнерства між органами державної влади та страховими компаніями [5].

За період пандемії у страхових компаній є можливість зміцнити свої позиції на ринку, інтегрувати технології у бізнес, онлайн і офлайн канали, впроваджувати технології блокчейну, штучного інтелекту та ін. [7].

Отже, як бачимо покращення стійкого зростання ринку страхових продуктів залежить від правильного впровадження та здійснення реалізації стратегії і тактики його функціонування. Основними завданнями підвищення якості сектору страхування залишаються підвищення конкурентоспроможності страховиків, їх активна діджиталізація та диверсифікація страхових послуг. Ринку страхових послуг в Україні необхідно почерпнути світовий досвід, що уможливить адаптувати його до світових викликів сьогодення і тим самим призведе до стабільності національної економіки.

Список використаних джерел

1. Король С. Сучасний стан та перспективи розвитку страхового ринку України. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. №4. С. 204-210. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.04.204>
2. Сич О. А. Страховий ринок: сучасні виклики в умовах глобалізації: міжнар. науково-практичний семінар. К.: Львів, ЛНУ, 2017. 194с.
3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://www.nfp.gov.ua>
4. Лой Ю. В. Страховий ринок та перспективи його розвитку. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/soc_gum/Evu/2018_17-2/Loi.pdf
5. Боднар О. А., Хоренженко В. В., Татаренкова Ю. В. Функціонування страхового ринку України в умовах пандемії covid-19. *Ефективна економіка*. 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8268> DOI: 10.32702/2307-2105-2020.10.67
6. Пурій Г. М. Страховий ринок України: сучасний стан та проблеми розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6609>. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.10.58
7. Спалах коронавірусної інфекції COVID-19: веб-сайт ВОЗ. URL: https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novelcoronavirus2019?gclid=CjwKCAw8MD7BRArEiwAGZsrBR3H8ynOIveXjA_Jyt2o0LSQqATn4qt6HAilptCg1nbML3QIPeYxocCr4QAvD_BwE